

De stakingen van 1919

Inhoudsopgave

De stakingen van 1919.....1
 21 januari 1919 Helenaveen 21 Januari 1919.....1
 13 maart 1919 L O O N E N O N T G I N N I N G.....1
 L O O N E N L A N D B O U W.....2
 14 maart 1919 Weer wat nieuws.....2
 Onze actie te Deurne.....3
 21 maart 1919 Haarlem, 21 Maart 1919.....3
 AFSCHRIFT.....4
 Afschrift telegram.....5
 6 augustus 1919 Staking.....6
 2 september 1919 correspondentie v.d. dir. met Rut? omtrent de staking.....6
 correspondentie tusschen den directeur en de verschillende vereenigingen.....6
 1 januari 1924 T U R F G R A V E N 7

21 januari 1919 **Helenaveen 21 Januari 1919**

5 Aan den Heer Directeur der Maatschappij Helenaveen
 te Helenaveen

10 Daar ik in den morgen van 21 dezer mij bevond op U kantoor en dan U vroeg om een
 kleine loonsverhoging in deze tijd omreden dat ik met het toegekende loon met mijn
 gezin bijna niet kan uitkomen, gaf U mij ten antwoord dat ik niet ijverig genoeg in
 mijn dienst was, ten minste zoo ik het heb opgevat
 Daar ik een half jaar bij U in dienst ben en altijd op mijn eigen de politiedienst
 bij dag en nacht in de diverse terreinen van de maatschappij helenaveen heb verricht
 waarvan ik overtuigd ben en dat mij heden morgen is gebleken dat ik geen dienst
 15 genoeg had gedaan volgens U zeggen
 Daar ik altijd meende dat ik mijn dienst goed verrichte te Helenaveen wat echter
 heden morgen mij is gebleken dat niet het geval is zoo zou ik met al mijn getrouwe
 diensten die ik als politie man heb verricht Helenaveen misschien nog eens moet
 20 verlaten als onbekwaam politie man wat ik echter niet van plan ben te doen.
 Naar aanleiding van heden morgen heb ik de eer Uweledele te verzoeken mij des avonds
 den politie te willen doen voor schrijven van welke voorgeschreven dienst ik U dan
 iederen dag rapport van zal uit brengen zoodat ik iedere dag overtuigd kan zijn of ik
 mijn dienst goed gedaan heb of niet

25 't Welke Doende
 JvdHeide [?]

13 maart 1919 **L O O N E N O N T G I N N I N G.**

30 BOKSLOOT MAKEN.

Spitten op kruiwagen	13 cts. per M ³
Kruien naar veen uit boksloot 1 ct per M ³ per 4 Meter, halve lengte derstelling	
Veen slechten uit boksloot	2 cts. per M ³

35 BANEN.

Spitten op kruiwagen	13 cts. per M ³
Kruien	1 ct per M ³ per 6 Mter halve lengte der stelling.
Slechten van gesort veen	2 @ 4 cts. per M ³

40 VEENHOOGTE EGALISEEREN.

Spitten op kruiwagen	13 cts. per M ³
Kruien	1 ct per M ³ per 6 Mter halve lengte der stelling.
Slechten van gestort veen	2, 3 en 4 cts. per M ³

45 GROND WENDEN.

Veen en grond (2 banken)	14 cts. per m ³
Land en heidegrond	12 cts. per m ³
Onverwerkt zand spitten op kruiwagen	16 cts. per m ³
Verwerkt zand spitten op kruiwagen	12 cts. per m ³
50 Slechten, kruiwagen gestort	2 cts. per M ³
Kruien zand	1 ct per M ³ per 4 Meter halve lengte der stelling

Naspeuringen van Paul Theelen: De stakingen in 1919

	Perceelsloot maken	15 cts. per M ³
	Afwateringsloot maken	17 cts. per M ³
55	Hoofd-afwateringsloot maken	19 cts. per M ³
	Smakwerk (boksloot) tot 1½ M. hoogte	18 ct. per M ³
	Smakwerk (boksloot) tot 2 M. hoogte	20 ct. per M ³
	Smakwerk (boksloot) boven 2 M. hoogte	24 ct. per M ³
60	Smakwerk (boksloot) boven 2 M. hoogte en in welzand	30 ct. per M ³

HANDTRAM (& AND).

	Tramafstand 100 M vast gemeten, niet geslecht	26 ct. per M ³
	Tramafstand 200 M vast gemeten, niet geslecht	27½ ct. per M ³
65	Tramafstand 300 M vast gemeten, niet geslecht	29 ct. per M ³
	Land slechten met tram gestort	4 ct. per M ³

PAARDENTRAM.

	Laden en spoorverleggen in den put	24 ct. per M ³
70	Land slechten en spoorverleggen op het stort	6 ct. per M ³

HANDTRAM VEEN MET SLECHTEN.

	Tramafstand 100.	19 ct. per M ³
	Tramafstand 200.	20 ct. per M ³
75	Tramafstand 300.	21 ct. per M ³

Griendtsveen, 13 Maart 1919.

80 **LOONEN LANDBOUW.**

	Voorwerkers	F. 25.50 weekloon
	Uurloon normaal	F. 0.33 minderen naar verhouding
	Uurloon voerlieden	F. 0.35
85	Uurloon jongens en meisjes	F. 0.16 t/m 22 ct.
	Uurloon waterlossing	F. 0.35
	Uurloon waterlossing met eigen laarzen	F. 0.38
	Koetsier	F. 22.-- weekloon
90	Stalbazen	F. 0.35 per uur, voor verzorging der paarden f.0.50 per paard pe week.
	Varkensbaas	F. 21.-- weekloon
	Varkensbaas 1e hulp	F. 12.-- weekloon
	Varkensbaas 2e hulp	F. 10.-- weekloon
95	Kunstmest zaaien	F. 0.27 per 100 Kg
	Gras en Serradellazaad zaaien	F. 1.50 per HA
	Chili zaaien	F. 0.40 per uur
	Ploegbaas	F. 0.35 per uur

100 Griendtsveen, 13 Maart 1919.

14 maart 1919 Weer wat nieuws.

105 We hebben een afdeling te Helenaveen. In tegenstelling met het bestuur van de gemeente Deurne en de firma Steeg en Esser neemt de directie daar het standpunt in, dat zij er liefst den bond buiten houdt. Nu zouden we dat nog kunnen beschouwen als een gewone benepen uiting, maar bij nader inzien lijkt er nog wel iets anders aan vast te zitten.

110 We hebben daar n.l. het prachtige verschijnsel, dat de directie tevens eigenaar is van zoowat alle woonhuizen der veenarbeiders. En nu zouden we ons de mogelijkheid kunnen indenken, dat ook dát door de omstandigheden zóó geboren is, al zou 't ons ook dan nog geen gelukkige oplossing toeschijnen. Maar zoals 't er nu naar toe gaat, overtreft 't alles wat we tot heden hebben ontmoet. De Directie heeft n.l. aan de mannen een huurcontract voorgelegd, waarbij een huis en woning wordt verhuurd aan den
115 veenarbeider op een wijze waarop de man met stalen ketens aan de Directie wordt vastgekluiserd.

Hij, de arbeider, is niet alleen zelf verplicht bij de huiseigenares te arbeiden, neen zij heeft de onmenselijke brutaliteit om zelf te eischen, dat ook vrouw en kinderen bij haar in dienst treden.

120 Staking etc. zijn reden tot onmiddellijke ontruiming der woning; kortom 't is een huurcontract waardoor de huurder o. i. letterlijk slaaf is. Er blijkt alleen niet uit, dat de man niet de beschikking over zijn geld heeft.

Wij begrijpen het dus volkomen, dat de Directie met onzen bond niet te maken wil hebben.

125 Maar we zullen niet rusten voor we aan een zoo menschonteerende toestand paal en perk hebben gesteld.

Ongetwijfeld weten we het, dat door het bovenstaande publiek te maken, de Directie kan probeeren de mannen van onzen bond los te scheuren en de vraag is of zij al kordaat genoeg zijn om voet bij stuk te houden, maar dat mag ons net afschrikken. Het 130 arbeidersbelang staat hooger dan het bezit van een paar honderd leden meer of minder. Wij adviseeren daarom onze mannen, in het belang van zich en hun huisgezin, een dergelijk huurcontract nooit te aanvaarden; De Directie kan hoog springen of laag springen, maar als ze trouw aan hun bond blijven maakt zij hen niets!

135 Of meent de Directie, dat als wij - die steeds trachten elken strijd te vermijden - te Helenaveen een staking zouden proclameeren, dat wij dit zouden doen zonder dat de mannen daarmede accoord gaan? En gaan ze er mede accoord, dat we dan zoo'n staking zouden beëindigen zonder dat we allereerst bedongen hadden het rustig voortwonen van de mannen?

140 's Is te mal om over te praten en we wenschen dan ook waarlijk niets liever, dan dat onze mannen te Helenaveen de kracht mogen bezitten om zich aan een dergelijke toestand te ontworstelen. Want het feit alleen, dat de Directie hen zoo'n contract durft voorleggen zegt reeds alles - en wij zullen ook niet aarzelen om, zoodra wij 145 bemerken, dat de Directie pressie op de arbeiders uit oefent, onze maatregelen te nemen.

145 We durven bij de arbeiders op plichten te wijzen, maar zullen ook niet dulden, dat op een dergelijke manier met hun recht wordt omgesprongen.

Stelt de Directie er prijs op met ons samen te werken voor een goede verhouding, wij zijn daar ten allen tijde voor te vinden, maar wil zij dat niet: het is haar zaak 150 maar wij mogen niet rusten voor een dergelijke toestand blijvend verbeterd is.

150 Onze actie te Deurne.

Ook daar moeten we iets van zeggen. De gemeente Deurne en ook Steeg en Esser hebben getoond niet slechts met onzen Bond te willen onderhandelen, maar hebben belangrijke verbeteringen voor de arbeiders ingewilligd.

155 De tijd om ons recht te verkrijgen is benut, bovendien is de wijze waarop ons recht ons toegekend is, ons zeer sijmpathiek en nu is het de tijd om onzen plicht te vervullen. En dan willen we 't nog wel eens zeggem, dat het ons alleronaangenaamst stemt, wanneer onder bovengenoemde omstandigheden de leden op allerhande 160 pietlutterigheid den klemtoon leggen.

160 Er moet nu gewerkt worden en de werkgevers moeten nu ondervinden, dat het ook voor hen van belang is om met de arbeiders te onderhandelen.

Ons contract is niet met boetebepalingen doorweven zooals bij Bos te Helenaveen de arbeiders een contract is voorgelegd, er is niet gepingeld, dus nu hebben ook onze mannen te bedenken, dat wij niet het arbeidersbelang opofferen aan enkele 165 wispelturige elementen.

En wij vertrouwen, dat het gros van de Deurnsche arbeiders mét ons wil meewerken om te toonen dat wij zijn plichten kennen. Méér zeggen we er op heden niet van.

Dit schrijven is door mij overgenomen uit Orgaan van den Nederl. R. K. Bond van 14 Maart '19.

170 JvdHeide

21 maart 1919 **Haarlem, 21 Maart 1919.**

175 De Directie der Maatschappij Helenaveen."

WelEd. Heer.

In antwoord op uw schrijven d.d. 20 Maart, hebben wij de eer U mede te deelen, dat wij, het door U aan ons afgezonden reglement en tarief van arbeidsloonen voor het 180 turfgraven, ter kennis van onze leden hebben gebracht.

De vergaderingen van beide organisatie's konden zich over het algemeen wel met het reglement in tarief vereenigen, behoudens eenige boete bepalingen die wij gaarne

zagen gewijzigd of nader door U toegelicht over de toepassing daar van. En droegen zij ons tevens op een onderhoud met uwe Directie aan te vragen om over deze
 185 aangelegenheid van gedachten te wisselen en daarbij -zoo u het ons toe wil staan- tevens eens de loonen en arbeidstijd uwer arbeiders buiten de veenderij werkzaam te kunnen bespreken.
 Gaarne zagen wij dat ü de loonen van die arbeiders brengt op 35 ct voor ongeschoolde en 40 ct per uur voor geschoolde arbeiders.
 190 Het zal U bekend zijn, dat ook aan de gemeente Deurne en de Maatschappij Steegh en Esser een zoodanig loon als door ons wordt gevraagd, reeds sinds enkele maanden door hen wordt betaald
 Wij achten het tamelijk overbodig U nog te wijzen op de dure tijdsomstandigheden waarin onder de arbeiders nu al vier jaren reeds gebukt gaan. an die een zoodanige
 195 achterstand in die gezinnen heeft gebracht, dat alleen een tamelijke loonsverhoging hen hierin behulpzaam kan zijn.
 Wij verwijzen u ~~verder gaarne naar~~ ter verdere motiveering van ons verzoek naar de loonen die nu allom in de landen wordt verdient en de loonsverhogingen die plaats vonden en vinden in bijna alle bedrijven ook landbouwbedrijven.
 200 Tevens verzoeken wij U om ook de Afd van de Chr Landarbeiders Bond en de Afd van de R.K Bond te Grashoek zoomede gaarne voor de beide Hoofdbesturen een exemplaar te mogen ontvangen van het reglement en tarief van arbeidsloon.
 Inmiddels met alle Hoogachting voor de de Chr Bond J.A. Knetsch R.K. Bond Afd Helenaveen en Grashoek JJvdVeldt.

AFSCHRIJFT

CONCEPT

210 C O L L E C T I E F C O N T R A C T . -

Ondergeteekenden:

215 1 de Directie der VEENDERY & TURFSTROOISELFABRIEK der Gemeente DEURNE en LIESSEL, party ter eenre
 2 de Ned.R.K.Bond van Bloemist- Tuin en Landarbeiders, ter andere zyde
 verklaren het volgende te zyn overeengekomen:
 dat voor het Zwarte Turfgraven en daarmede in verband staande werkzaamheden, alsmede de hieronder nog omschreven werkzaamheden in de grauwe turf, voor het seizoen 1919 de
 220 navolgende arbeidsvoorwaarden zullen gelden:

ARTIKEL I.

Het minimum loon voor de volslagen arbeider verdraagt 35 cent bedraagt per uur.

ARTIKEL II.

225 Zwarte Turf graven 8½ bank onder den stok, turfdikte 15 c.M., villen tot 10 c.M. en kuil slechten inbegrepen.

Volle kuilen,	80 cents per stok
Halve kuilen,	57 cents per stok
Splitting graven met walkuilen,	6 klem 66 cents per stok,
Splitting graven met walkuilen,	8 klem 70 cents per stok,
230 Splitting graven met walkuilen,	10 klem 74 cents per stok,
Splitting graven met walkuilen,	12 klem 78 cents per stok,
Splitting graven met walkuilen,	14 klem 82 cents per stok,
Splitting graven met walkuilen,	16 klem 86 cents per stok,

235 Verder kruien dan 14 Stok 1.cent per stok meer.

De afmetingen van de te graven turf zullen zyn 38 x 14 x 15 c.M.

17 onder den stok te velde, met gesloten lagere.

Grauwe Turf drogen,	9 cents per stok,
Zwarte Turf drogen,	9 cents per stok,
Zwarte Turf doorsteeken op de 5e laag,	2¼-2½ cents per stok,
240 Zwarte Turf omringen,	4½-5½ cents per stok,
Zwarte Turf vuren,	8-11 cents per stok,
Grauwe Turf vuren,	7 cents per stok,
Zwarte Turf dubbel omringen,	5½-6½ cents per stok,
Zwarte Turf laden gestuwd in het schip Fabrieksturf	26 cts cents per M ³
245 Zwarte Turf laden gestuwd in het schip 1ste & 2e soort	24 cts cents per M ³
Bykruien per hand van 30 Meter	2 cts per hand
Zwarte Turf opredde,	11-17 cts per M ³
Togen per kleine aak,	75 cts per K.M.

Naspeuringen van Paul Theelen: De stakingen in 1919

	Togen per groote aak,	100 cts per K.M.
250	Afbonken in gewone klinken,	10-12 cts per M ³
	Afbonken over den kop,	14 cts per M ³
	Veldslechten,	37-60 cts per Are
	Haken in de Wyk (Veen),	30-40 cts per M ³
	Haken in de Wyk (Zand)	40-70 cts per M ³

255 ARTIKEL III.

Aan de gravers zal voor iedere 10 Stok 2 ons of 1 Kilo per 50 Stok, spek worden verstrekt. Bij onmogelijkheid om zulks te verstrekken zal 5 cents per stok worden vergoed voor extra voedsel.

260 ARTIKEL IV.

De arbeider is verplicht de werkzaamheden hem door of namens de Directie, ten behoeve van het bedrijf opgedragen, nauwkeurig en yverig te vervullen.

ARTIKEL V.

De Directie verplicht zich met arbeiders te werken, die lid zyn van de contrateerende arbeidersorganisatie.

265 ARTIKEL VI.

De opzeggingstermyn zal voor beide partyen 14 dagen zyn, met dien verstande, dat by aangenomen werk hetzelfde moet worden afgemaakt of gelegenheid gegeven tot het afmaken daarvan.

ARTIKEL VII.

270 Door partyen wordt een scheidsgerecht samengesteld bestaande uit 3 leden, waarvan beide partyen een lid benoemen en de derde door den Kantonrechter te HELMOND wordt aangewezen.

Geschillen tusschen de Directie of een of meer arbeiders, of wel tusschen partyen zelf gerezen, aangaande de naleving dezer overeenkomst zullen aan de beslissing van het

275 scheidsgerecht worden onderworpen. De uitspraak van het scheidsgerecht zal voor beide partyen bindend kracht hebben. De onkosten dezer arbitrage worden door de in het ongelijk gestelde party gedragen.

ARTIKEL VIII.

280 Deze overeenkomst is aangegaan voor het seizoen 1919 vanaf 15 Februari tot 1 November 1919.

Aldus opgemaakt en in duplo geteekend,
te.....den.....1919.

285 4 april 1919

Maatschappij Helenaveen
Helenaveen, 4 April '19

290 Afschrift telegram

Minister van Landbouw Handel en Nijverheid
den Haag

295 Excellentie,

Ondergeteekende Adrianus Bos, Directeur der Maatschappij Helenaveen wonende te Helenaveen richt zich met het volgende verzoek eerbiedig tot U.

300 Ter voorkoming van arbeidsconflicten heeft hij de looneischen der arbeiders ingewilligd en zijn de loonen welke dit jaar in de veenderijen Alhier betaald zullen worden voor het afzonderlijk turfwerk van dertig tot vijftig procent boven de loonen van het afgelopen jaar.

Beleefd verzoekt hij U om den turfprijs in evenredigheid te verhoogen met het bedrag van de meerdere onkosten dat dit jaar voor den turf zal moeten worden uitgegeven.

305 Indien het voor U een bezwaar is om de turfprijzen te verhoogen dan verzoekt ondergeteekende U om de turfindustrie geheel vrij te laten en niet langer onder het Rijkskolendistributie bureau te laten. Gaarne doet hij afstand van de regeeringsgarantie voor den prijs en afname van den turf indien het veenderij bedrijf slechts geheel vrij wordt gelaten in den verkoop en prijs van den turf. Hetwelk doende enz, w.g. A. Bos

310 10 juli 1919 **Juli 1919 10 Donderdag**

[...] Comm. Maréchaussee Griendtsveen melden indien staking met opgave hoeveel mannen en vrouwen staken en wat de eisch is.

6 augustus 1919 **Staking.**

315 c De directeur brengt de brengt de staking des Helenaveen ter sprake, reeds bij
rondschrjven aan commissarissen medegedeeld en uiteengezet. Hij voegt er aan toe dat
op 2 Aug 22½ hect haver en rogge verkocht zouden worden. er was echter uitgestrooid
dat als er een bod op kwam, het binnenhalen belet zou worden. - (Behalve deze zijn
320 nog 7 * 3 Hect. + 3 Hect aardappels voor eigen gebruik) - Niemand deed een bod, de
directeur voegt er aan toe dat de pastoor te Helenaveen en Grashoek tegen ageerden,
en aan het het verzet voornamelijk te wijten is. Wordt verder de staking zelve
besproken, de meerderheid der commissarissen is van meening dat men er tegenwoordig
niet buiten kan afgevaardigden van bonden te ontvangen ook al komen zij uit den
vreemde. De Heer v. Kretschmar vraagt wat de directeur gedaan zou hebben indien de
325 Haarlemsche Bond van Ned. R.K. Bond van Bloemist Tuin en landb. ook verstand van
veenderijen had gehad, waarop de direct. antwoordde dat hij dan wellicht met hun
gesproken zou hebben. Verder zegt de dir. dat over de kwestie van de bouwloonen
onderhandeld kan worden, doch hier gaat het er om of men de Bond al of niet erkennen
zal.

330 De voorz. brengt het schrijven ter sprake van den Heer van Beek, Burgemeester van
Deurne dato 5 Augustus, heden morgen reeds door eenige commissarissen ontvangen
waarbij hij en de pastoor te Deurne hunne medewerking aanbiedt om aan het conflict
een einde te maken.
335 Ofschoon men van meening is dat deze medewerking moet worden aanvaard, is men van
oordeel dat dit schrijven had moeten worden toegezonden aan den directeur en wordt de
secretaris opgedragen tot zoo spoedig mogelijk aan de Burgem. van Deurne mede te
deelen dat hij zich in deze te wenden heeft tot den Heer A. Bos als directeur der
Mij.

340 2 september 1919 **correspondentie v.d. dir. met Rut? omtrent de staking**
De voorz. zegt dat deze verg. belegd is tengevolge van de laatste correspondentie
tusschen de directeur en den voorzitter.
Deze kan op dit oogenblik niet ter tafel worden gebracht, daar zij werd doorgezonden
345 naar den Heer Camp, die op dit oogenblik in het buitenland vertoeft.
Mr van Lanschot wenscht gaarne een explicatie te hebben van het schrijven van den
directeur aan de voorzitter. Hij weet niet beter of men heeft zich gehouden aan de
afspraak van de laatste vergadering waarbij commissarissen de ?loude?ling der zaak
aan der dir. overlieten. De brief heeft hem dus zeer bevreemd.
350 De secret leest hierop een schrijven voor dato 8 Aug. ondertekend door den Burgem.
van Deurne van Beek en pastoor Roes waarbij zij zich bereid verklaren met den
directeur te causeeren. Deze brief heeft hij aan den voorzitter toegezonden.
uit verdere uiteenzetting der zaak blijkt dat de voorz. den brief niet letterlijk aan
den directeur heeft medegedeeld, maar de zaak in eenigzins andere bewoordingen heeft
355 uiteengezet, waaruit de directeur in verband met praatjes die te Helenaveen hebben
gelopen dat commissarissen zelfs zouden overkomen om de zaak te regelen, tot de
veronderstelling is gekomen dat er buiten hem om door commissarissen onderhandeld is
geworden.
Uit een en ander blijkt dat de veronderstelling van den directeur dus onjuist is
360 geweest en Mr van Lanschot verklaart dat de zaak thans voldoende is geexplizeerd.
[...]

correspondentie tusschen den directeur en de verschillende vereenigingen

365 De voorzitter leest de correspondentie voor van den directeur met de verschillende
arbeidersvereenigingen omtrent het opheffen van de staking. In t kort samengevat
komen hun eischen hierop neer 1o geen rancune tegenover de stakers 2o het sluiten van
een collectief in plaats van een individueel contract. De directeur zegt dat aan de
eerst eisch tegemoet gekomen zal worden gekomen - doch dat hij inwilliging van den
tweeden eisch niet mogelijk acht in Helenaveen. Hij voegt hieraan toe dat de
370 werkwilligen de overhand beginnen te krijgen, doch dat 70 a 80% tegen wordt gehouden
door de hooge ondersteuning.
Mr van Lanschot zou het wenschelijk vinden een collectief contract aan te gaan, doch
in ruime ??, daar men dan de steun van het Hoofdbestuur zou hebben. ?gelijk en de
Heer van Rijckevorsel geven ernstig in overweging het benoemen van een scheidsgerecht
375 aan te nemen, waar van in den brief van den burg. van Deurne en van Pastoor Roes
sprake is.
Afschrift van bovengenoemde correspondentie zal bij de notulen worden gevoegd.

23 september 1919 De voorzitter verzoekt den directeur inlichtingen te willen geven

380 betreffende het einde van de staking.
 De directeur deelt hierop mede dat de correspondentie die in de vorige vergadering werd overlegd, werd doorgezet en dat men ten slotte tot overeenstemming is gekomen zoals hij reeds in een rondgegaan schrijven mededeelde.
 Van de aangeboden bemiddeling van den Burgemeester van Deurne en van pastoor Roes is dus geen gebruik gemaakt. De directeur zal nu ook afschrift van de laatste correspondentie overleggen. deze zullen allen gauw door de secret bewaard worden.
 In aansluiting hiervan deelt de voorz. mede dat hij in verband met het adres aan H.M. de Koningin-Moeder van bewoners van Helenaveen, waarin wordt betoogd dat ten gevolge van de tegenwoordige directie misstanden in de Helenaveen zijn, en dientengevolge H.M. naam als Beschermvrouwe misbruikt wordt, een bezoek heeft gehad van den Hofmaarschalk Jhr. Mr. W. Roëll. Hij heeft hem gelukkig kunnen mededeelen dat er een oplossing gevonden was, en de staking was geëindigd.
 Intusschen heeft ook de directeur een schrijven aan H M de K. M. gericht omdat hij zich persoonlijk beleedigd gevoelde door het adres van de bewoners des Helenaveen. In dat schrijven deelde hij o.a. mede dat de toestand op de openbare school aldaar te wenschen overliet. In het antwoord dat de directeur namens H.M. mocht ontvangen werd de vraag gesteld of het geen aanbeveling zou verdienen dat, indien dit zoo mocht zijn, er aandacht van het schooltoezicht er op gevestigd werd.
 De directeur voegt hieraan toe dat werkelijk het onderwijs op die school in dien mate te wenschen overlaet, dat beambten der Mij hun voornemen te kennen gaven het veen te verlaten, indien daarin geen verandering kwam.
 De verg. is van oordeel dat men dit had moeten schrijven aan den schoolopziener, en dat het beter geweest ware H.M. de Koningin-Moeder niet te mengen.

405 14 oktober 1919 **October 1919 14 Dinsdag**
 Brigade Commandant Arcen bij Venlo
 J. Michiels
 denken aan Roermond Maréchaussee

410 15 oktober 1919 **15 Oct. 1919**

Weledelgeb. Heer,
 Als vervolg op het jl. mondeling onderhoud met U kom ik U mededeelen dat de verhouding tusschen de dienstprestaties, wat tijdduur betreft, inzake de staking bij uwe maatschappij, in volgorde van:
 Rijksveldwachter Deurne - gemeente "politie" Deurne en Kon. marechaussee gevoegelijk kan worden uitgedrukt door de navolgende verhoudingsgetallen:
 Rijksveldwacht te Deurne 1
 Gemeentepolitie te Deurne 5
 Kon. marechaussee 12

425 De desbetreffende politiebeambten hebben de opgaven van de door hun verrichte dag- en nachtdiensten gedaan aan den opperwachtmr. Michiels welke ze mij deed toekomen.
 Het spijt mij dat U zoo lang op bericht van mij heeft moeten wachten; de oorzaak daarvan was gelegen in verlof en bezigheden van klemmende aard.
 Het zal U wel spijten dat de opperw.mr. Michiels de Brigade wegens overplaatsing gaat verlaten.
 U krijgt er echter een mede zeer bekwaam en tactvol man voor terug.

430 Met beleefde groeten
 hoogachtend
 ?autenbels

435 ?lt Districts A der Kon. Marech
 1919 L?t? Kon Marech Roermond

440 1 januari 1924 **T U R F G R A V E N .**
 Loontarief voorgesteld door de Maatschappij "Helenaveen" voor het graven in 1924.

graven	per stok ,grootwerk	35 cent
afbonken	,gewoon werk per kubieke meter	8 cent

Naspeuringen van Paul Theelen: De stakingen in 1919

445	afbonken	met kuil slechten per kubieke meter	9 cent
	afbonken	voor over den kop bonken, idem	11 cent
	afbonken	met afkruien idem	13 cent
	afbonken	kuilen slechten met bonk 10 x 5 M.	40 cent
	droogen	per stok	8 cent
450	doorringen	per stok laag en per stok	1/2 cent
	omringen	per stok	4 cent
	vuren	<u>ongesorteerd per stok:</u>	
		op de plaats	5 cent
		met uitkruien buiten de ringen	8 cent
455		van laag op hoog	9 cent
	sorteeren.		
		voor het vuren der scherpe turf al het werk:	
		op de plaats per stok	6 cent
		uitkruien buiten de ringen per stok	8 cent
460		van laag op hoog per stok	9 cent
		?sorteerde turf	
		?f per kubieke meter	6 cent
		per kubieke meter	8 cent
		veenderij	25 cent

465

Personenregister

JvdHeide.....	1
J.A. Knetsch.....	4
JJvdVeldt.....	4
Minister van Landbouw Handel en Nijverheid.....	5
Adrianus Bos.....	5
Heer v. Kretschmar.....	6
Heer van Beek, Burgemeester van Deurne.....	6
de pastoor te Deurne.....	6
Heer Camp.....	6
Mr van Lanschot.....	6
pastoor Roes.....	6
Heer van Rijckevorsel.....	6
H.M. de Koningin-Moeder.....	7
Hofmaarschalk Jhr. Mr. W. Roëll.....	7
J. Michiels.....	7
opperwachtmr. Michiels.....	7
?autenbels.....	7